

סמל גרוס שמואל

305083

בן רוזה ויוסף

נולד ב - י"ד ניסן תרצ"ו 6.4.1936

שרת ב - גדוד "ברק" (12)

נפל ב - ט"ז חשוון תשי"ז 21.10.1956

בעת פעילות מבצעית

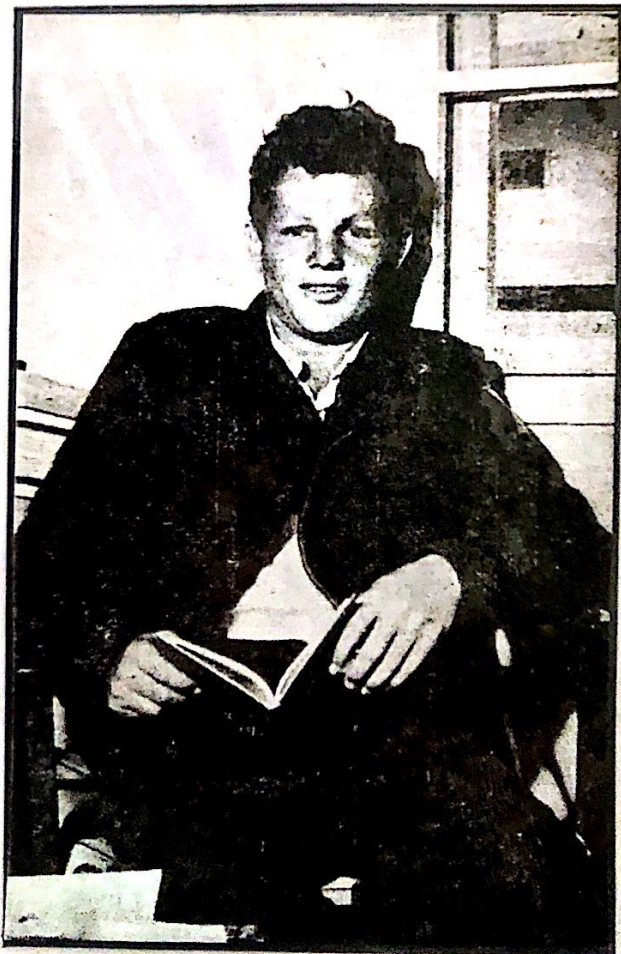

גרום שמואל,

בן יוסף ורוזה. נולד ביום י"ד בניסן תרצ"ו (6.4.1936) בעיר טרנובצ'ק שבפולין. ילד רך היה בפרוץ מלחמת-העולם השניה; השואה העיבה על שחר-ילדותו ומגיל שלוש שבע נדודים ותלאות. בין המשפחות היהודיות המרובות, שחשו לעצמן מפלט בשטח הרוסי, היו גם הוריו, אשר נעו ונדו עם ילדיהם הרכים במשך תקופה ממושכת ללא קורת-גג ומתוך רעב ופחד. בדרך חלו ההורים במחלת-הטיפוס וכיוון שלא היו סיכויים להחלמתם צורפו שמואל, אחיו ואחותו למחנה-המעבר בטהראן אשר בפרס ומשם הועברו לארץ (באביב 1943). אחרי תקופת-מעבר בכמה מקומות מצא לו שמואל מקלט-מבטחים בקיבוץ מזרע ועד-מהרה גקלט בחיים החדשים. בשנת 1946 הגיע מפתב מהוריו שהבריו ממחלתם, הגיעו למחנה-פליטים בגרמניה וחיפשו את ילדיהם; אחרי השתדלויות מצד הקיבוץ ומכתב הילדים לנציב העליון ניתנה להורים אשרת-כניסה - וחוג-המשפחה הושלם שנית. ההורים השתכנו באחת הקריות ליד חיפה אך לא עברו ימים רבים ואמו נורתה על-ידי ערבים בנסיעתה בוואדי רושמייה. שמואל סיים בינתיים את לימודיו במוסד החינוכי שבקיבוץ וכשקרוביו ניסו לשדלו לעבור לחיפה לאביו ענה להם, כי ביתו הוא קיבוץ מזרע. פשוט היה בהליכותיו, שתקן, מוכן לעזור לזולת - ועל כל אלה אהבוהו חבריו ויודעיו. בהתקבלו כחבר-הקיבוץ הפך להיות איש-עבודה ובכל עסק במסירות, בדייקנות ובאחריות - ומתוך חיבה. אולם מעל לכל אהב את עבודת-האדמה ובמשך זמן קצר התחיל שולט בטרקטור. גויס לצה"ל באוגוסט 1952 ואף שם התבלט במידותיו המעולות. סיים קורס של סמלי-חבלה, אך כשהוצא לו להיכנס לקורס-קצינים סירב מפני געגועיו לקיבוץ, לשדותיו ולטרקטור שלו. היה מפקד כיתת-חבלנים המטפלת בגילוי מוקשים ואור ליום ט"ז במרחשון תשי"ז (21.10.1956) נפל בשעת מילוי תפקידו. הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות במשקו: קיבוץ מזרע-הוציא חוברת בשם "ענקלה ושמואליק" לזכרו ולזכר יעקב אנגלמאיר ז"ל. זכרו הועלה בחוברת טבת תשי"ז של "דפים" (ידיעות המחלקה לעליית ילדים ונוער בהוצאת הסוכנות היהודית בירושלים).

תמונות מתקופת חייו...

פעילות החטיבה

בתקופת שירותו

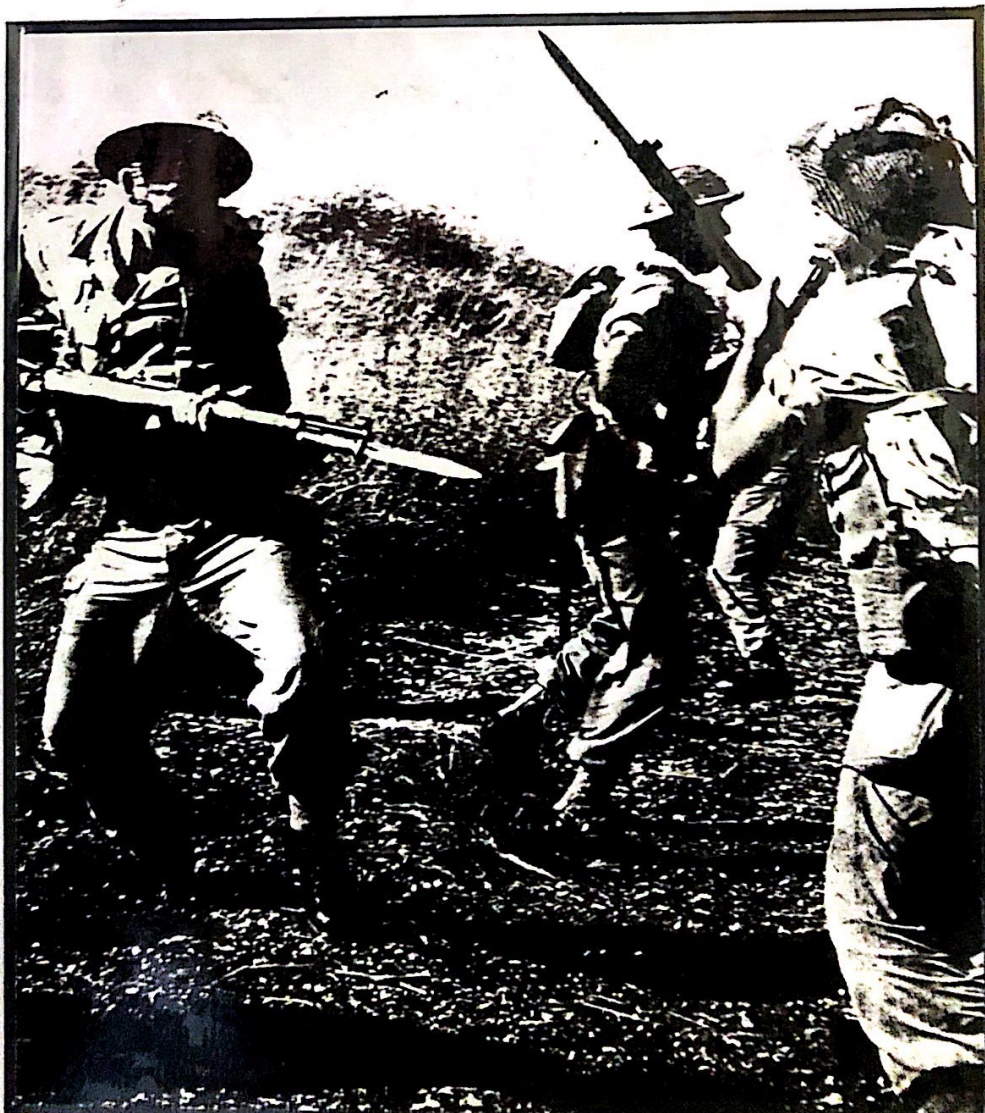
חטיבת גולני ערב מבצע "קדש" (קיץ 1956)

ב"פקודת שגרה מיוחדת" כתב אל"מ **בנימין ג'יבלי**, לרגל מינויו כמח"ט גולני ב-16 ביולי 1956 כדלקמן: "זכות גדולה ורבת אתגרות היא המשימה אותה נטלתי היום הזה בקבלי הפיקוד על חטיבת גולני. אתם, מפקדים וחילי חטיבת גולני, עטורי הישגים ונצחונות, מחושלי קרבות מני צפון ועד דרום, גאה אני היום להיות לכם למפקדכם... ולכם כולכם איחולי ומשאלתי, יהא אילן גולני חופף וסוכך עלינו

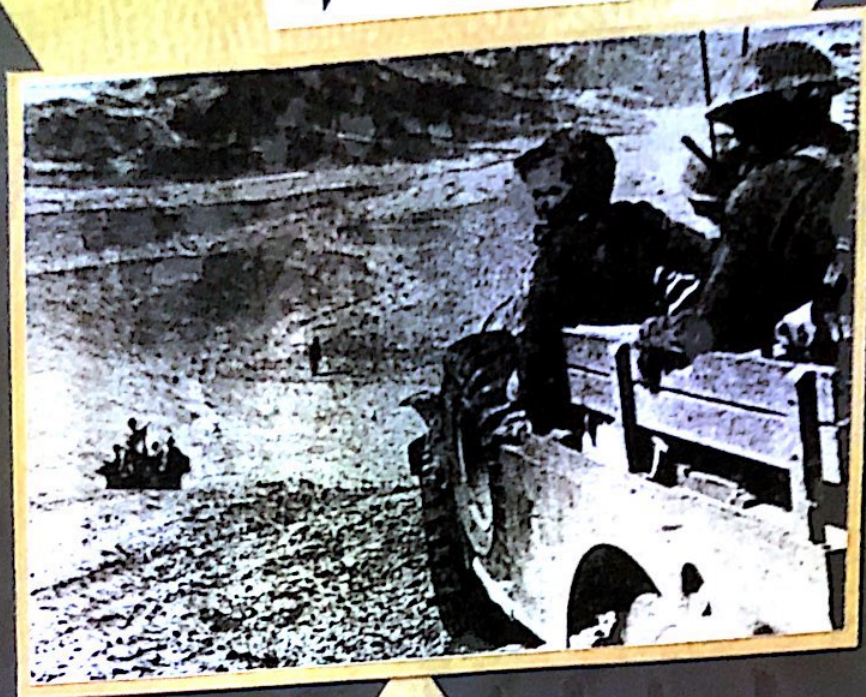
כאשר נאמנות, מסירות ואחוות-לוחמים שורה בתוכנו..."
חודשים ספורים קודם לכן הוצאה חטיבת "גבעתי" ממערך הכוחות הסדיר של צה"ל, אך הגדוד הראשון שלה, גדוד "הבוקעים הראשון" - שנטל חלק מכריע במבצע "יואב" במלחמת העצמאות, והבקיע את הדרך לנגב הנוצור, ומכאן שמו - צורף לחטיבת גולני. בסתיו 1956 פיקד על הגדוד "החדש" בחטיבה, סא"ל מאיר פעיל (פילבסקי); מג"ד "ברק" היה סא"ל שמואל אמיר, ומג"ד "גדעון" סא"ל שלמה אלטון ז"ל (לימים מח"ט גולני בשנים 1965-1966). ערב מבצע "קדש" בסוף חודש אוקטובר 1956, תוגברה חטיבת גולני בגדוד חי"ר מילואים, ונשלחה לקרב הגדול לכיבוש מתחם רפיח בציר הצפוני של חציהאי סיני.

אימונים בשנות ה-50

הקומנדקר

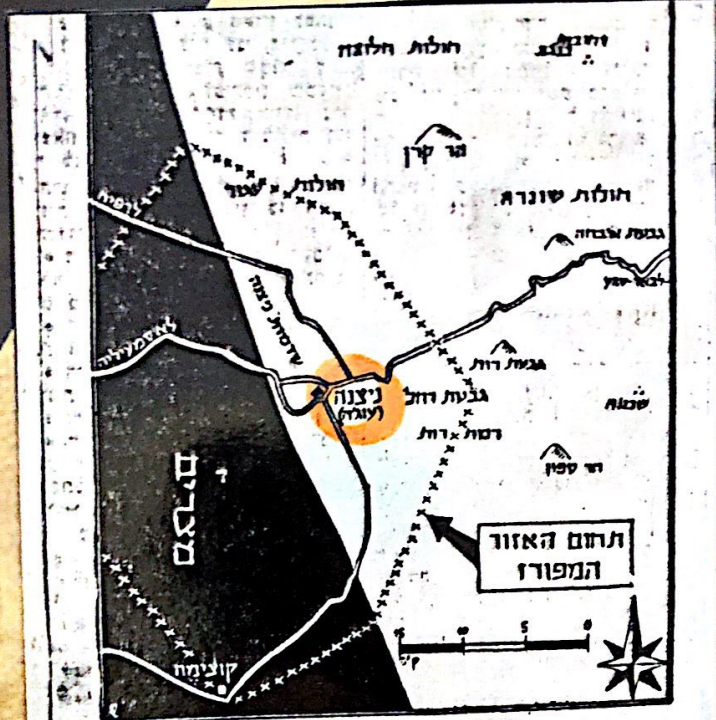
הרופא הגדודי בפעולה

מפת האיזור בו אירעה התקרית

מן העיתונות...

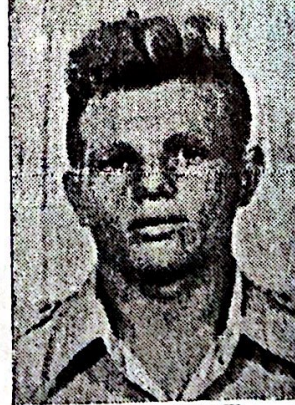

שלשת הקורבנות יבאו היום למנוחות במשקיהם

תל-אביב. - שלושת חיילי צה"ל בני משקים קיבוציים שנהרגו אחרון במוקש מצרי באזור ניצנה יבאו היום למנוחות במשקיהם - במודע אשרות-יעקב וגבעת-השלושה.

• חיים אמלם מגבעת-השלושה. נולד במשק בשנת 1929. להוריו ספי ויצחק אמלם. היה חבר הפלמ"ח השני תחיל בקרבות רבים במלחמת השחרור. איש המסעים. ריכז בתקופת מסיימת את המשק. ובשנים האחרונות היה חבר מזכירות גבעת-השלושה. לאחרונה היה במשק יד-חנה (הקיבוץ המאוחד). מן הבנים הבולטים של המשק. אבוב על הילדים. חבר המשק וידידו הרבים. בן 27 היה בנפשו... לוחם חקיים היום ב"ב במשק.

אבל כבד עטה אחרון על המשקים והגיע הבשורה המרה על מותם של בני המשקים.

שמואל גרום ז"ל

• שמואל גרום, ממודע. הגיע משק בקבוצת ילדים משהרן בשנת 1946. לפני שנתיים סיים את למודיו מוסד החינוכי. ובהתגייסו לצה"ל תפסל כחבר לקיבוץ. עמד להשיג תואר בספרואר. אביו - בקריית יים. אמו נורתה ונהרגת בתחילת לחמת השחרור באוטובוס בדרך חיפה. אחותה, גם היא חברת מודע. אחיו הצעיר - הניד המוסד במקום. ליד מלין. בן 20 היה כמותו. הל- יתו חקיים היום ב"ב צהריים משק מודע.

חיים אמלם, ז"ל

הייקוש בוצע ע"י פדאיון - חבלנים מאומנים - עקבות אנשים הוליכו לעבר הגבול הבינלאומי

מאת כתבתנו הצבאי

תל-אביב, יום א' - שלושה חיילים ישראלים נהרגו ו-27 נפצעו מהם 5 קשה כאשר שתי מכוניות עלו הליכה על מוקשים שהונחו ע"י מצרים בכביש המוביל מניצנה לרפיח צפונית-מערבית למשק קציעות.

מתוך החקירה הוברר, כי את הייקוש ביצעה קבוצת "פדאיון", המאומנת היטב בחבלה. החבלנים המצריים ידעו כנראה את המקום באופן יסודי, מאחר שהם הניחו את המוקשים באותו מקום ממש בו הונחו מוקשים ב-30 באוגוסט, כאשר אף אז נהרגו שני חיילים ושלושה נפצעו. עקבותיהם של שלושה אנשים, נעולים בעלי גומי הובילו אל עבר הגבול הבינלאומי בקו ישר הרגמית מערבית ממקום הייקוש.

הקומנדקאר שניוק יאשון נמצא במרחק שלמעה מ-60 מטר ממקום ההחלטה שוצצות וחלקו האחורי הרוס לגמרי. על שתי המכוניות נראו עדין כתמי דם וגם על דיתות החול בצד הכביש נראו כתמידים של החיילים שחופשו מן הקומנדקאר.

הנהג נמסר

כאחד מנתי החולים הצבאיים ספיר נהג הקומנדקאר, שלמחו נפצע קל: נסעו בשיחה, אני תהגתי שני אחרי הגיפ. נסענו במהירות של 60 ק"מ לשעה, באותו מקום יש חצץ על הכביש, ולכן האשתי את המהירות. באותו רגע ממש שמעתי התפוצצות וראיתי פמוראש. פמתי מתוך המכונית בגובה של שלושה מטרים על גבי החול שמצד שמאל. למולי גם צעתי קל בראשי תידי. נשארתי שר כב מספר דקות ראיתי את שאר המכוניות בשיחה עוברות, ולכן את המשאית שהיתה האחרונה בשיחה לפתע, שמעתי התפוצצות שניה וש מעתי צעקות מתוך המכונית קמתי על רגלי כשכולי המום הרצתי למכר נית יחד עם עוד חיילים ממכוניות אחרות והגשתי פחד לפצועים. רק לאחר מכן נאספתי גם אני התלקחתי לבית-החולים.

הודעת משרד החוץ

דובר משרד החוץ האשים היום את מצרים בביצוע מעשה חטיפות מחרש.

הקירית הקרית הייקוש בטבינת קציעות בה נהרגו חיילים לשנות בוקר שלוש חיילים ועשרים ושבעה נפצעו. העלתה שמעשה איבה זה בר צע עליידי חוליה מצרית שהודחה לשח ישראל - הצהיר הדובר.

החקירה גילתה שהמצרים הטמינו שני מוקשים בתוך כביש סלול. דבר זה נעשה בין השעות 7 בערב ו-3 בבוקר. עד שעה 7 בערב עברו מספר מכוניות באותו כביש ללא תקלה. עקבות שלושה חבלנים נעולי נעלי גומי הובילו ממקום הייקוש לאורך 3.5 ק"מ עד הגבול הבינלאומי הישר-אלי-מצרי.

דובר משרד החוץ הוסיף שבאותו מקום עלתה 31.8 מיליארט על מוקש ושני חיילים ישראלים נהרגו ושלושה נפצעו.

פירוק של פצוע

לפנות בוקר 1959 ליד קציעות שבאזור ניצנה. ישבתי בתוך משאית סגורה ולפתע שמעתי התפוצצות (המשך בעמוד 2 שור 5)

ג"י שעולתם זו הפרו המצרים את שתיקתם בגבול ישראל. הפעם ביצעו את מלאכת ההרס בדיוק מספר שעות לפני שנפתחו הקלפיות בירדן, וזאת היתה כנראה "מתנת בחירות" של חירון המצרי לתומכיו בממלכה הארמית. ברור, שהפעם אינה יכולה להתקבל טענת המצרים, כי את מעשה הרצח ביצעו בלתי-מאורגנים, מאחר שהוא בוצע בצורה צבאית ע"י חבלנים מאומנים היטב.

חללינו:

- שמואל גרוס, מורע
- דניאל פלג, אשדות-יעקב
- חיים אמלם, גבעת-השלושה

הקומנדקאר הועף

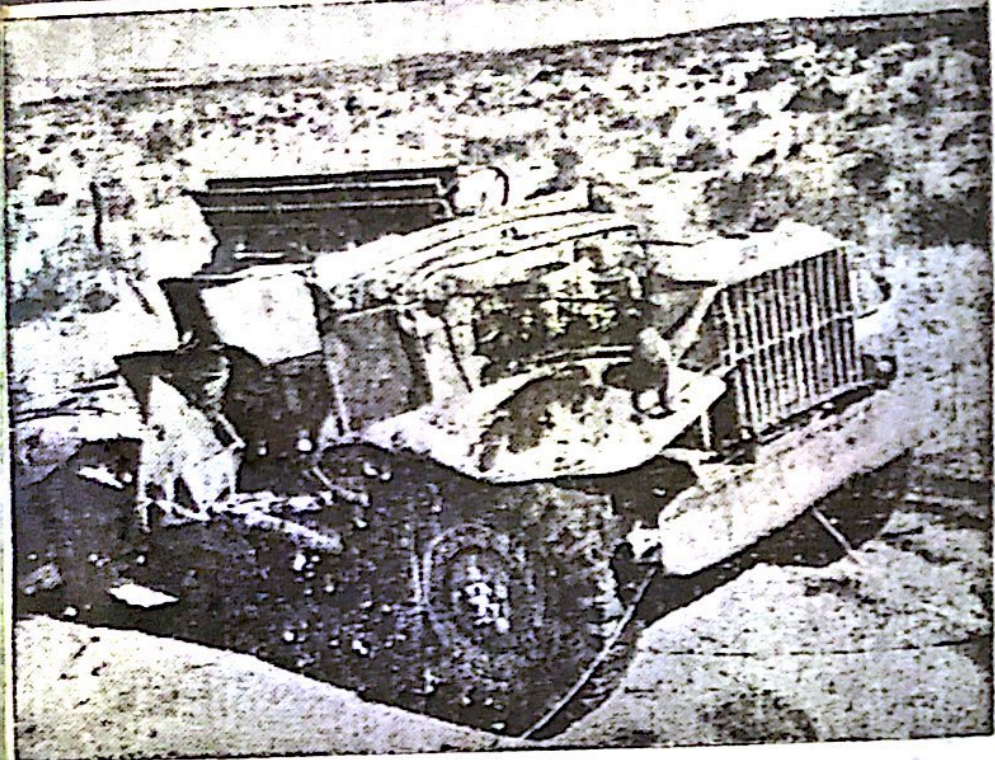
על כביש האספלט שרוחבו שישה מטרים נחתה מכתש ברוחב של 4 מטרים על מסר וחצי ובעומק של קרוב למטר.

היה זה בשעה 3 לפנות בוקר, כשמספר ישראלים, שכלל מספר מכוניות, חזר מסיתו אל כיוון בסיסה. כשהיה במרחק בשלושה וחצי ק"מ מהסיבוב של כביש ניצנה-רפיח, עלה לפתע קומנדקאר, שהיה שני בשיחה על מוקש שהוטמן בכביש. הקומנדקאר הועף למרחק רב, במכונית זו נהרגו שלושה החיילים ויתר השישה נפצעו, מהם 4 קשה.

שאר המכוניות שהיו בשיחה תת-עכו, ואף אמבולנס שהיה עם עבר בצד הכביש שלא מוצץ כדי לאסוף את הפצועים וההרוגים. לאחר שאר המכוניות עברו בשלום, התקדמה גם משאית "פורד", בעלת שלוש הטונות, שהובילה 25 חיילים. מכונית זו היתה האחרונה בשיחה.

כשהגיעה בצד השמאלי של הכביש ליד המכתש שנוצר מההתפוצצות הראשונה, עלה תגלגל השמאלי הא-חורי על מוקש שני שהוטמן ממש ליד המוקש הראשון. מתחת לחצץ שבכביש והמכונית נתרסקת.

חלק מהחיילים שיטבו בצד האחורי הועפו החוצה ורבים מהם נפצעו קשה. רצפת המכונית נתרסקה כליל וכן חלקה השמאלי האחורי. על הכביש החלק, לאורך עשרות מטרים, נראו שברי המכונית וקרעי צמיגים, זנבות החלונות נתרסקו לאלפי רסיסים הועפו לכל עבר.

אחת המכוניות שעלו על מוקשים באזור ניצנה. מפתית זו הועמק באוויר למרחק של 30 מטרים.

קרבות הייקוש ליד ניצנה הובאו למנחות

תל אביב, יום ב'. — שלושת חיילי צה"ל, קרבות הייקוש המצרי בקירבת ניצנה — שמואל גרוס, מקיבוץ מזרע, חיים אטלס מגבעת-השלושה ודניאל פלג מאשדות-יעקב — הובאו היום אחרי הצהריים במשקיהם למנחות-עולמים.

נאמרו ע"י סבנקין ומזרע המשק ליפשיץ. ליה הקבר הספיד חברי המנחות הסוכנות בריגמשק.

דניאל פלג הובא למנחות עולמים באשדות-יעקב. ארונו הוצב אחת-בבית-התרבות של הקיבוץ בשעה 5 יצאה ההלוויה לדרסב כשבראשה נושאי זרים. הספידו אותו מסקדן הרב הצבאי. הוא נקבר בחלקת חברי המשק שנפלו במלחמת השחרור. עם סתימת הגולל גודו מסחי-אש.

לקיבוץ מזרע הובא לפנות ערב ארונו של שמואל גרוס ונתקבל ע"י משמר כבוד של חיילים מיחידתו. הארון הוצב לפני בית-הקיבוץ ושם אמר דברי הספד א. אמרנט. מוחיטי המשק. ליד הקבר הספידו מ. בן אשד והאב השכול. חון צבאי קרא "אל מלא רחמים" וכיתת חיילים יד-תה שלושה מסחי אש.

זו הפעם השנייה במשך שבועיים שחברי מזרע מלווים למנחות עולמים אחד מחבריהם הצעירים. חייל שנפל במילוי תפקידו ושתי אבדות אלו תוך זמן כה קצר הישרו מועקה כבדה על הקיבוץ.

בגבעת-השלושה ליד פתח-תקוה נערכה הלווייתו של ח. אטלס. ארונו הוצב עוד בשעות הבוקר במועדון הנוער של המשק. ההלוויה נערכה בשעה 2 אחה"צ בטקס צבאי בהשתתפות חברי המשק. חיילי צה"ל ראש-עיריית פ"ת, חברי כנסת וחברי מזכירות מ. פ. פ"ת. דברי הספד

פי' מזדע עלון לאינפורמציה פנימית....

ב'רץ השומר הצעיר מורע עלון מס' 6 (367) שנה י' כ"א בחשון תשי"ז 26.10.56

שמואל גרוס ז"ל
 נפל ב-21 לאוקטובר בעלותו על סוקש
 סצרי וחוא בן עשרים שנה כמותו

מכתב תנחומים

מפקדת חטיבת גולני

סמננו:

22 אוק 1956

לבית מזרע השכול,

טל שמרגל גרוט נפל קרבן למאבק האומה על חרותה
דריבונותה.

בין הוותיקים בגדוד היה, מפקד אחראי, מטור ונועז.
בהיותו מפקד מחלקת החבלה בגדוד, לא חשב אף פעם כי בדרך זו
יפגא את פותו.

היחידה אבדה אחד ממפקדיה הטובים ויגדול הכאב ורב
היגרון, אך זהו כנראה מחירה של חרות ועצמאות ועל כלנו להיות
נכונים לשלטה.

המשפחה והמשק, שכלונם אחד מנכילכם היקרית, קבלו

בה נחומינו הכנים והשותפותינו בצערכם כל דם חורט.

בנאמנין גבלי - אל"מ
מפקד החטיבה

לכבוד
מפקדה חטיבת גולני,
אלי"ם בנימין גבלי,
מפקד החטיבה.

מקרב לב הננו מכירים לך חודה על דשימתך
לזכר חברנו סמל שמואל גרוס ז"ל.

אמנם לא עלה בידינו לקיים את ערב האזכרה
במועדו, שכן בו בזמן החל גיוס החירום הגדול
לקראת מבצע סיני.
אך עתה, עם שוב
חברינו, קיים-נקיים את עזרת הזכרון זבבוא הזמן
נודיע לך על המועד.

בכבוד ובחוקרה

קבוץ מורע.

כותבים לזכרו

של שמואל...

שוב כרינו קבר לאחד מחברינו, לשמואליק. עדיין לא יבשו דמעותינו, עדיין לא תם אבלנו על יעניקלה — וכבר התאכזר בנו הגורל מחדש. לפני ימים ספורים ליוונו את יעניקלה למנוחות — והפעם נפל שמואל מידי מרצחים. מנין יילקח הכוח הזיכולת לשאת בכל המהלומות הללו? אסון רודף אסון — ומות במות ניגש. שמואליק-שלהבת — מי לא הכירו ולא אהבו? כילד בא אלינו מפליטי שרידי הגולה אשר העלתה בימי מלחמת העולם השנייה. נמלט מזוועות הנאצים ומצא מקלט בטוח בביתנו — בקיבוצנו ובמשפחתם של פני ומשה, אשר אמצחו לכן להם והעניקו לו משמע חומם ודאגתם. חביב היה ואהוב על כל חבריה, מוריו וחניכיה. כאשר הוטלה עליו עבודה או תפקיד כלשהו — ידענו: הוא יעשהו בכל מאמציו, בכל לבו ובכל נפשו. איש האדמה היה, איש המלחה, איש הטרקטור. דבק בהם ונצמד אליהם ככל שיכול. וכאשר התגייס לצה"ל — הצטרן מיד עם תום הטידונות ליחידה קרבית — ולמן אותה שעה — כמעט ללא הפסק עמד בשורות הקדומניות, ובעמדות הקיצוניות של גבולות תינו. „אני עובד במג"מק", כך היה מספר בפשטות ואופיינית לו. ניסה לגלות מוקשים ולפנות הדרך ממלפודות ויזוניות שהושמו מן המארב. ובעבודה זו לא ידע ליאות. כל משימה חשובה בגודל — הוטלה על שמואליק — כל יציאה, כל סיור, כל תפקיד שחרג מגדו השיגרה — שמואליק היה האיש, והנה הוא עצמו נפל מידי מוקי טמון במעי האדמה.

וכעת קברנו אותו כאן בין קברים אלה. וקברית אלה צועקני אלינו ומבקשים מענה: שמואליק, יעניקלה, שמאי, יוסף, אדם אוריאל — וכל השאר — הימצא מי שימלא את השורות, הימצא מי שיבוא במקומכם? והד המקום משיב: הן, יימצא! אנו נעשה הכל כדי שיתמלאו השורות בבנים רבים וחסונים — הם יבואו וילכו בדרכם, יעמדו כמוהם בעמדות וינועו בדרכים, יטלו את המוקשים ויכשילו את הקרקע לזמן יותר טוב. לימים בהם לא נצטרך עוד לדאוג ולחרוד לחיזות הרדיו העתון. ימים בהם תהיינא חופשיות דרכי ישראל — ובטחים נתיבותיה, ימים בהם יפנו שלום ובטחון גב בחבל ארץ זה. וימים אלה, אף אם יתמהמהו — בוא יבוא, ואז נדע: יקירים אלה, שנטמנו פה — פילסו את הדרך לאותה חקופה — וכך

נזכור אתכם לעד.

דברים ליד הקבר הפתוח

מוסקה

יש וחי אדם יחיד וגורלו
חב כבואה נאמנה של קדוה
עמו בחקופה מסוימת. כאלה
היו חייו הקצרים וגורלו
של שמואליק.

שחר ילדוהו עבר על שמואליק
בחקופה השואה-האיזומה, שפקדה
את עמנו... המעגל נסגר, כ-
אשר עלם זה נזתן את חייו
בחגנת מולדתו האהובת.

לא נשב עוד שבת רעים בעגול המדורה הזועמת.
יעלהנא זכרנו הגא,
יסופרנא בסוד הג'מע,
כי נפלנו כנפול גבורים, ובנפלנו — וקמנו ללכת.
רק ענר עופרת השכיב את כלנו על פני אדמת.

אבדנו נחרץ, גבורים. במזמד לבז נזכרת.
לו נחיה בשירה הנבוגה,
לו יהי זה שירנו — אמת!
יעלה למקודת-הימים, עם עדת-נעורים עזה — הרה.
חרישית תנשא זמרתם על תללינו נוגי-המועד.

נתן יונתן

עליתי בהרים
והנה רבים הם הקברים
והחמה מעל זרחה
וכאז כן גם עתה
כפכה קרני אורה,
אך קרה
הו מה קרה היתה.

היה הוא נמוך קומה
ורציני היה
וגון של עליזות
נסוך לו על פניו.
ידע את הכדות.
חזה בקריונם
וגורנה הקרונות
הביא בלב נפעם.

והוא אשר ידע
צמיחה, את היצירה,
אשר נפסו החיות
מאוד מאוד אותה.
ידו לא רטטה
כשחבלה זרעה
ולבנה, זו הבניה
הפכה עורה.

והנה הוא כאן בהרים
צופה לעד סדות ירוקים...

יעקב בן יהודה.

X+X+X+X

דברי פרידה

עם גליון זה, הוא גליון החישים, ברצונו של העורך להפרד
מכם. תודתו לכל אלה שסיבתו פעולה ברוח טובה - תקותו
כי קשרי חברות ינסו וישאו בסווי צנוע גם על גבי דפים
אלה - יתקיימו. הערכתו, כי טרם יבסו מקורות המחסבה
המשותפת והדאגה לקיומה של במה עצמית - ולא נסתמו
מעיינות ההומור. ייקדו לכרות להם אפיקים חדשים!

שלכם בברכה חמה,

ר.ל.

גב. א. ש. 20
י. חתן זעליב

ח מ ש

לנפול שמואליק בניצנה

... הם עלו על הקומדקאר שלהם ו-
הפליגו, ואילו מחלקתי החלח לטפס
על משאית. עוד לפני שזזנו נשמע
ממרחק התפוצצות חזקה. טרב היה
ברור מה התרחש. כעבור כמה זמן חזר
מפקד הכוח בג'יפ שלו ומכילי שנת-
ברר לי עדיין מה הדבר שאירע, הו-
כיל אותנו קדימה. הגענו למקום ו-
מיד נתגלתה האמת: הקומנדקאר היה
מונח בחולות, מושלך למרחק רב.
האנשים הסתובבו, הגישו עזרה, ובור
בצורת קונוס עמוק היה כרוי באמצע
הכביש. אף רגע אחד לא חשתי לגז-
רלו של שמואליק; גם כאשר נודע ש-
שניים מנוסעי הקומנדקאר נהרגו,
היה בי בטחון של אדם מאמין, שלא
הרחתי אחריו כלל, ששמואליק ניצל.
הרי רק לפני ימים מספר נפל
יענקלח: ובכן, אנחנו את שלנו שלמס
אף על פי כן שאלתי את האדם שעמד
חיוור, עסוף סגין ארוך לצדי הדרך:
"ושמואליק?"

יְזַכֵּר

יְזַכֵּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בַּמָּאֲבָק עַל הַמְדִינָה בַדֶּרֶךְ
וְאֶת חֵילֵי צָבָא-הַגְּנָה-לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּמִלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל.

יְזַכֵּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ
וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים וְחֻמְדַת הַגְּבוּרָה.
וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמְסִירוֹת הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר נִסְפוּ בַּמְעַרְכוֹת הַפְּבִדוֹת.

יְהִיו גְּבוּרֵי הַדְּרוֹר וְהַנְּצַחוֹן
הַנְּאֻמָּנִים וְהָאֻמִּיצִים
חַתוּמֵי בָּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

הוא נשאר בן עשרים (יורם)

הוא נשאר בן עשרים
והזמן חלף,
זמן שלא נגע בפניו
זמן בלעדיו.

הוא אבד בחולות
עד היום לא שב,
ורק עכשיו אפשר לדבר
רגע אליו.

תגיד לי אתה -
מה עושים עם
חבר שכמותך,
מה עושים עם מותך,
עם זכרון היותך,
עם חבר שכמותך.

אז כתבת יומן
ונשאר המכתב,
ואתה צוחק מן הדף
שעל המדף.

תגיד לי אתה -
מה עושים עם
חבר שכמותך,
שלא שם ולא פה,
שהיה ואינו
ובכל זאת - ישנו.

כי עם הזמן זה דעך
הכאב שכך,
לפעמים גם פצע ישן
שם ונפתח.

תגיד לי אתה -
מה עושים עם
חבר שכמותך,
מה עושים עם מותך,
עם זכרון היותך,
עם חבר שכמותך,

שנשאר בן עשרים....

